

SXEDIO.F61

16.4.1949: ΤΟ ΑΚΕΛ ΑΡΝΕΙΤΑΙ ΝΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΙ ΞΑΝΑ ΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ ΚΛΗΡΙΔΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ **1949** ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙ ΟΤΙ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕ ΑΝΤΙΛΑΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Οι διαφορές του Ιωάννη Κληρίδη με το ΑΚΕΛ, ύστερα από την αποχώρηση του από τον Εθνικοαπελευθερωτικό Συνασπισμό, ΕΑΣ, αποτέλεσαν καμπή στις σχέσεις του ΑΚΕΛ με τον δήμαρχο της πρωτεύουσας.

Ενώ η κρίση μπήκε στο ψυγείο για αρκετούς μήνες, και ο Κληρίδης παρέμενε στη θέση του, χωρίς την εμπιστοσύνη πια του ΑΚΕΛ, οι διαφορές βγήκαν και πάλι στην επιφάνεια σαν ποκηρύχθηκαν οι δημαρχιακές εκλογές για το Μάιο του **1949**.

Εκλογές προκηρύχθηκαν στις έξη πόλεις, δηλαδή Λευκωσία, Λεμεσό, Αμμόχωστο, Λάρνακα, Κερύνεια και Πάφο και στις κωμοπόλεις Μόρφου, Κυθρέα, Λεύκα, Λάπηθο, Καραβά, Λευκόνοικο, Λεύκαρα, Πόλη Χρυσοχούς, Ακανθού και Αθηαίονου.

Χωρίς να μειώνεται όμως το ενδιαφέρον για τις άλλες πόλεις, επίκεντρο των εκλογών ήταν και πάλι η πρωτεύουσα Λευκωσία.

Στις εκλογές αυτές ήλθαν και πάλι στην επιφάνεια οι διαφορές της Αριστεράς με τον Ιωάννη Κληρίδη με χειρότερες αλληλοκατηγορίες, ιδιαίτερα όταν το ΑΚΕΛ αποφάσισε ότι ήταν καιρός να μη υποστηρίξει δικό του υποψήφιο στις εκλογές, τον Ανδρέα Ζιαρτίδη, Γενικό Γραμματέα της ΠΕΟ.

Υποψήφιος της Δεξιάς και αντίπαλος των Κληρίδη και Ζιαρτίδη και γενικά της Αριστερής Παράταξης ήταν και πάλι ο Θεμιστοκλής Δέρβης, ηγέτης της Δεξιάς παράταξης και του Κυπριακού Εθνικού Κόμματος, ΚΕΚ, ο οποίος είχε μείνει μακριά από τη δημαρχία τα τελευταία **20** χρόνια μόνο στην τριετία **1946-1949**.

Τον Απρίλη του **1949** καθώς ο Ιωάννης Κληρίδης

περνούσε τον τελευταίο μήνα του ως δήμαρχος της Λευκωσίας, η εφημερίδα που πρόσκειτο σ' αυτόν, ο "Ελεύθερος Τύπος" του Θ. Παπαδόπουλου, ανακοίνωσε στις 11 του μηνός, ότι ο Ιωάννης Κληρίδης θα διεκδικούσε τις εκλογές επικεφαλής ανεξάρτητου Συνδυασμού.

Ο Κληρίδης γνώριζε ότι με τις ψήφους των συνοδοιπόρων του μπορούσε να κερδίσει και πάλι την Δημαρχία, ενώ το ΑΚΕΛ δεν είχε τόσους ψηφοφόρους ώστε να νικήσει τον Δέρβη και προφανώς ασκούσε πίεση με την ελπίδα ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα θα αναγκαζόταν να τον υποστηρίξει.

Σύμφωνα με την εφημερίδα "Ελεύθερος Τύπος" "πολυάριθμοι πολίται και παράγοντες, ανεξαρτήτως ιδεολογίας, υπεσχέθησαν υποστήριξη προς τον κ. Κληρίδη" ενώ όπως λεγόταν, κατά την εφημερίδα "ομάς γνωστών εθνικοφρόνων πολιτών της Λευκωσίας ήλθεν ήδη εις επαφήν μετά του κ. Κληρίδη και υπεσχέθη προς αυτόν πλήρη υποστήριξιν, εδέχθη δε να συμμετάσχη δι' εκπροσώπου της εις τον συνδυασμόν".

Ο "Ελεύθερος Τύπος" καλούσε παράλληλα το λαό να ενισχύσει τον Ιωάννη Κληρίδη για να σαρώσει το Θεμιστοκλή Δέρβη που τον αποκαλούσε "μια βλαβερά εθνικώς κατάσταση".

Η απόφαση του Κληρίδη ήταν δίκικοπο μαχαίρι. Για τη Δεξιά σήμαινε αφαίρεση ψήφων από αυτήν, πράγμα που θα ευνοούσε το ΑΚΕΛ, μια και ο Κληρίδης τύγγανε εκτίμησης και μέσα στη Δεξιά, τουλάχιστον τη μετριοπαθή, παρά τη συνεργασία του με το ΑΚΕΛ.

Τασυτόχρονα όμως θα μπορούσε να πάρει και ψήφους από το ΑΚΕΛ λόγω της πολύχρονης συνεργασίας μαζί του.

Ενώ όμως τα πυρά των υποστηρικτών του Κληρίδη στρέφονταν εναντίον του υποψηφίου της Δεξιάς-Εθναρχίας Θεμιστοκλή Δέρβη δεν ήταν ο Δέρβης που έδωσε τη χαριστική βολή στον Κληρίδη αλλά το ΑΚΕΛ.

Η Προσωρινή Κεντρική Καθοδήγηση του ΑΚΕΛ που είχε ως Προσωρινό Γενικό Γραμματέα τον Εζεκία Παπαϊωάννου μέχρι την εκλογή της νέας ηγεσίας, μετά

την αυτοκριτική και την παραίτηση της λίγες εβδομάδες προηγουμένως (Μάρτης 1949) όταν αποφάσισε αλλαγή της γραμμής για Ένωση και μόνο Ένωση αντί Αυτοκυβέρνηση- Ένωση, με ανακοίνωση της στις 16 Απριλίου 1949 ανακοίνωσε την απόφαση της να μη υποστηρίξει αστικό "υποψήφιο αλλά λαϊκό" δηλαδή καθαρά δικό της υποψήφιο.

Στην ανακοίνωση, ενώ εκφραζόταν η απογοήτευση της Καθοδήγησης, γιατί δεν μπόρεσε να εξασφαλίσει τη συνεργασία "προοδευτικών αστικών στοιχείων" ανακοίνωνε ότι η απόφαση ήταν να μη υποστηριχθεί "Κληριδικός συνδυσμός" γιατί ένας τέτοιος συνδυασμός "είναι διασπαστικός" και "μονάχα την αντίδραση εξυπηρετεί".

Στην απόφαση γινόταν ευρεία αναφορά στο θέμα Κληρίδη, επαναλαμβάνονταν οι παλιές κατηγορίες εναντίον του ως αντιλαϊκού και αντεργατικού και προστίθετο:

" Για όλα τα πιο πάνω βγαίνει το σωστό συμπέρασμα πως ο κ. Κληρίδης δεν είναι ο ηγέτης ή ο εθνικός αγωνιστής που ενώνει και συσπειρώνει τις λαϊκές μάζες στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα. Αποδείχτηκε, με τα λάθη του, πως είναι ο διασπαστής των δυνάμεων του λαού μας, που έπαυσε να διεξάγει εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα ή να μετέχει αυτού του αγώνα".

Ανέφερε η ανακοίνωση της Προσωρινής Κεντρικής Καθοδήγησης του ΑΚΕΛ στην ανακοίνωση της στις 16 Απριλίου 1949:

"Η προσωρινή Κεντρική Καθοδήγηση του ΑΚΕΛ στη διακήρυξη της που δημοσεύτηκε στις 24.3.1949 ξεκαθάριζε τη θέση του Κόμματος πάνω στις προσεχείς δημοτικές εκλογές.

Η διακήρυξη ετόνιζε τη μεγάλη πολιτική σημασία των δημοτικών εκλογών και πως οι προθέσεις του Βρετανικού Ιμπεριαλισμού είναι η μεταβολή του τύπου μας σε πολεμική βάση και η διαιώνιση της δουλείας μας. Για να επιτύχει τούτο ανενόχλητα, κτυπά τις συνεπείς εθνικοαπελευθερωτικές δυνάμεις

του λαού μας, πούναι το Κόμμα μας κι η λαϊκή παράταξη. Κι εγκολπώνεται τη δεξιοφασιστική αντίδραση που συνεργάζεται μαζί της στον αντιλαϊκό, ανθενωτικό αγώνα. Τονίζαμε πως ο βρετανικός ιμπεριαλισμός θα χαρεί πολύ να δώσει τους συνεργάτες του της δεξιοφασιστικής αντίδρασης στα δημοτικά αξιώματα, γιατί θα βρει στην άνοδο των συνεργατών του, την ευκαιρία να εντείνει τα κτυπήματα του ενάντια στο λαό, και να προχωρήσει με γοργότερο ρυθμό στη φασιστικοποίηση του τόπου, την οικονομική εκμετάλλευση του λαού μας, και τη μεταβολή του νησιού μας σε πολεμικό ορμητήριο ξένων ιμπεριαλιστών.

Στόχος του Κόμματος μας στις προσεχείς δημοτικές εκλογές είναι η κατάκτηση των δημαρχείων κι η χρησιμοποίηση τους σαν επάλξεων του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα του λαού μας και της εξυπηρέτησης των λαϊκών συμφερόντων. Η επιδίωξη μας είναι η ήττα και η πολιτική απομόνωση της αντίδρασης και των συνεργατών της Κυβέρνησης. Για την επιτυχία αυτού του βασικού μας στόχου, τονίζαμε, πως επιβάλλεται η ενότητα και συνεργασία με όλα τα τίμια πατριωτικά στοιχεία, αστικά και μη, που πιστεύουν στη γραμμή της οργάνωσης και του συντονισμού του αγώνα για την Ένωση. Επβάλλεται ο συνασπισμός όλων των συνεπών, εθνικοαπελευθερωτικών δυνάμεων, που δέχονται και πιστεύουν στη γραμμή της εθνικής ενότητας και συνεργασίας, ανεξάρτητα από ιδεολογικές διαφορές και αντιλήψεις.

Συνασπιζόμαστε, καταλήγαμε στη διακήρυξη μας, με όλα εκείνα τα στοιχεία που έδειξαν έμπραχτα την υποστήριξη τους στους οικονομικούς αγώνες του λαού μας, τους αγώνες για την κατάργηση των ανελεύθερων Νόμων, και ενάντια στη μεταβολή του τόπου μας, σε πολεμική βάση, και το συστηματικό αδιάλλαχτο, ενιαιομετωπικό αγώνα για την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Με βάση αυτή τη γραμμή που εγκρίθηκε κι από

τις άλλες Λαϊκές οργανώσεις και πούναι σύμφωνη με τους βασικούς προγραμματικούς σκοπούς και επιδιώξεις του Εθνικού Απελευθερωτικού Συνασπισμού (Ε.Α.Σ) καταρτίστηκαν οι συνδυασμοί Λεμεσού, Λάρνακας, Αμμοχώστου Μόρφου και άλλων Κωμοπόλεων.

Με βάση την ίδια γραμμή προχωρήσαμε και στον καταρτισμό του συνδυασμού στη Λευκωσία. Καλέσαμε συσκέψεις κομματικών, συντεχνιακών, μικροκαταστηματαρχών, και εξωκομματικών φίλων του κινήματος, στις οποίες αναλύσαμε τη γραμμή μας και ζητήσαμε τις απόψεις τους πάνω στον καταρτισμό του συνδυασμού. Με τη διαφωνία 5-6 από εκείνους που παραυρέθηκαν σ' αυτές τις συσκέψεις, όλοι οι άλλοι εσυμφώνησαν πως ο σημερινός Δήμαρχος Λευκωσίας κ. Κληρίδης, πρέπει να αποκλεισθεί του συνδυασμού της Λαϊκής εθνικοαπελευθερωτικής παράταξης, για τους ακόλουθους λόγους:

1. Ο κ. Κληρίδης δεν εφάρμοσε το Πρόγραμμα με το οποίο η παράταξη και ο συνδυασμός του κατέβηκαν στις εκλογές του 1946 και βάσει του οποίου εξελέγη στο δημαρχιακό αξίωμα

2. Ο κ. Κληρίδης δεν στάθηκε συνεπής προς τη γραμμή της ενοποίησης των δυνάμεων του λαού στην πάλη για την εθνική αποκατάσταση του τόπου. Οντας δήμαρχος και Πρόεδρος του ΕΑΣ αντί να ακολουθήσει και να εφαρμόσει πιστά το Πρόγραμμα και το Καταστατικό του ΕΑΣ, που σκοποί του είναι:

"α). Ο συνασπισμός του δεεξαγόμενου αγώνος διά την εθνικήν αποκατάστασιν της Κύπρου, την Ενωσιν αυτής μετά της Μητρος Ελλάδος, και

β) Η εκ παραλλήλου και μέχρι της πραγματοποιήσεως της ενώσεως, συνεχής και οργανωμένη προσπάθεια προς προαγωγήν της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας του λαού, και ιδιαίτερα των εργατών, των αγροτών και εργαζομένων του τόπου μας" παραιτήθηκε και διασπάσθηκε από τον ΕΑΣ και ετήρησε στάση μη φιλική προς την παράταξη.

3. Ο κ. Κληρίδης σαν Δήμαρχος, ετήρησε στάσιν

εχθρικήν προς τα οικονομικά συμφέροντα των εργατών και των υπαλλήλων του δήμου, πράγμα που οδηγούσε αυτούς τους εργάτες σε απεργιακό αγώνα, για να διεκδικήσουν τα δίκαια αιτήματά τους. Αν δεν κατέβηκαν σε απεργία, τούτο οφείλεται στη σύννεση τόσο των εργατών, όσο και της συντεχνιακής ηγεσίας. Τα αιτήματα των εργατών του δήμου, εξακολουθούν να παραμένουν ανικανοποίητα και η δυσαρέσκεια τους προς την αντεργατική πολιτική του κ. Κληρίδη και της πλειοψηφίας των μελών του Συμβουλίου είναι εξαιρετικά μεγάλη.

4. Ο κ. Κληρίδης και η πλειοψηφία των μελών του δημοτικού Συμβουλίου, ευθύνεται για τη βασικά αντιδραστική, αντιλαϊκή πολιτική που εφαρμόστηκε στα δημοτικά ζητήματα, με τις δικαστικές διενέξεις ενάντια πολιτών, την αύξηση του φόρου, τη δυσβάστακτη και ανισομερή υποχρέωση για φτωχές οικογένειες, που κατορθώνουν με πολλές δυσκολίες να κτίζουν ένα-δύο δωμάτια, να πληρώνουν 80 λίρες και περισσότερο για δρόμο και για πολλά άλλα αντιλαϊκά μέτρα.

5. Ο κ. Κληρίδης και η πλειοψηφία των μελών του δημοτικού συμβουλίου ευθύνεται για την παραχώρηση του περιπτέρου στο άνοιγμα του Χ" Σάββα, στη μεγαλύτερη και πιο αντιδραστική εταιρεία Μεταφορών, την ΚΕΜ, παραγνωρίζοντας τα συμφέροντα των βιοπαλαιστών Σιωφέρηδων της Πλατείας, που επίμονα διεκδικούσαν αυτό το περίπτερο.

6. Ο κ. Κληρίδης βαρύνεται με την αντιλαϊκή αντεργατική πράξη του απεργοσπάστη στη μεγάλη απεργία των οικοδόμων της Λευκωσίας.

7. Ο κ. Κληρίδης δεν εθεώρησε σκόπιμο ούτε και μίαν απλή διαμαρτυρία να στείλει στην Κυβέρνηση για τις φυλακίσεις εκατοντάδων λαϊκών αγωνιστών που καταδικάστηκαν με βάση τους ανελεύθερους Νόμους, όταν μάλιστα ανάμεσα σ' αυτούς ήταν ο Δήμαρχος Λεμεσού, ο αντιδήμαρχος Αμμοχώστου και ο δημοτικός του σύμβουλος φίλος Μιλτιάδης Χριστοδούλου.

8. Ο κ. Κληρίδης ούτε μια φορά δεν ελογοδότησε

στο λαό πάνω στην εκτέλεση του δημοτικού Προγράμματος, παρά τις επανειλημμένες παραστάσεις εκπροσώπων των λαϊκών οργανώσεων, για να τον πείσουν πως ο λαός ζητούσε μια τέτοια λογοδοσία.

9. Η όλη πολιτεία του κ. Κληρίδη και της πλειοψηφίας των μελών του δημοτικού Συμβουλίου υπήρξε αντιδραστική, αντιλαϊκή και δικαιολογημένα καταδικάστηκε από εκείνους που συνέβαλαν στην άνοδο τους στο δημαρχιακό αξίωμα.

10. Για όλα τα πιο πάνω βγαίνει το σωστό συμπέρασμα πως ο κ. Κληρίδης δεν είναι ο ηγέτης ή ο εθνικός αγωνιστής που ενώνει και συσπειρώνει τις λαϊκές μάζες στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα. Αποδείχτηκε, με τα λάθη του, πως είναι ο διασπαστής των δυνάμεων του λαού μας, που έπαυσε να διεξάγει εθνικο-απελευθερωτικό αγώνα ή να μετέχει αυτού του αγώνα. Γι' αυτό και το κόμμα μας κι η λαϊκή παράταξη από καιρό διαχώρισαν τις ευθύνες τους και κατάγγειλαν την αντιδραστική πολιτική του κ. Κληρίδη και της πλειοψηφίας των μελών του δημοτικού Συμβουλίου στο λαό.

Αποκλείοντας την υποψηφιότητα του κ. Κληρίδη, για όλους τους πιο πάνω λόγους, εστρέψαμε την προσοχή μας προς εκείνα στα αστικά στοιχεία που έδειξαν κάποια συνέπεια στους εθνικοαπελευθερωτικούς και οικονομικούς αγώνες του λαού μας, κι επιδιώκαμε τον καταρτισμό ενιαιομετωπικού συνδυασμού, με βάση τη γραμμή που διεκηρύξαμε.

Δεχτήκαμε τη συνεργασία που προσφέρθηκε από τον ιατρό κ. Μ (Ματθαίο) Παπαπέτρου, παρά το γεγονός πως παραιτήθηκε από Πρόεδρος και μέλος του ΕΑΣ, γιατί δέχτηκε, χωρίς καμιά επιφύλαξη την πιο πάνω γραμμή και γιατί στην τριετία που διέρρευσε, ο κ. Παπαπέτρου ήταν ένα από τα τρία μέλη του συμβουλίου πούδειξαν συνέπεια στο δημοτικό Πρόγραμμα, με το οποίο κατεβήκαμε στο λαό, το 1946. Προχωρήσαμε στον καταρτισμό του συνδυασμού και φτάσαμε στο στάδιο της ολοκλήρωσης του, με μονάχα δυο κομματικούς

εκπροσώπους στο συνδυασμό, οπότε δύο από τα αστικά μέλη του συνδυασμού εξέφρασαν αδυναμία να εκτεθούν σαν υποψήφιοι. Ο κ. Παπαπέτρου δήλωσε, πως ύστερα από την παραίτηση των δυο υποψηφίων του συνδυασμού και την εξακριβωμένη πληροφορία πως ο κ. Κληρίδης θα ηγηθεί τρίτου συνδυασμού, παραιτείται της υποψηφιότητάς του και πρόσθεσε πως οι Λαϊκές Οργανώσεις μπορούν να εκλέξουν μεταξύ συνεργασίας με τον κ. Κληρίδη και δικού των, καθαρά λαϊκού συνδυασμού.

Σε γενική συνέλευση των μελών του ΑΚΕΛ, στην οποία εδόθη πλήρης έκθεση των προσπαθειών της ηγεσίας καταρτίσει ενιομετωπικό συνδυασμό με προσδευτικά στατιστικά στοιχεία, αποφασίσθη με τη διαφωνία δυο μονάδα μελών, ν' αποκλεισθεί συνεργασία με τον κ. Κληρίδη και το Κόμμα, σε συνεργασία με τις άλλες Λαϊκές οργανώσεις και Λαϊκά στοιχεία να προχωρήσουν στον καταρτισμό καθαρά λαϊκού εθνικοαπελευθερωτικού συνδυασμού. Αυτή η απόφαση κατέβηκε σε πλατειά εξωκομματική σύσκεψη, και εγκρίθηκε με τη διαφωνία μονάχα τεσσάρων. Και οι διαφωνούντες όμως, εδήλωσαν ότι θ' ακολουθήσουν την απόφαση της Πατάταξης. Ο λαϊκός εθνικοαπελευθερωτικός συνδυασμός Λευκωσίας καταρτίζεται, και αφού εγκριθεί από συνελεύσεις των μελών του Κόμματος, των Οργανώσεων και φίλων του Κινήματος, θα ανακοινωθεί σε μερικές μέρες. Το Κόμμα κατέληξε σε τέτοιο συνδυασμό ύστερα από τις ταλαντεύσεις, την απροθυμία και τη δειλία των προσδευτικών αστικών, στοιχείων, να σταθούν δίπλα στο λαό και να κατέλθουν σε ενιαιομετωπική γραμμή του Κόμματος και της παράταξης μας.

Το Κόμμα μας εξάντλησε κάθε προσπάθεια για να επιτευχθεί τέτοια συνεργασία, με βάση τη γραμμή που διακηρύξαμε. Το Κόμμα μας είναι πάντα πρόθυμο να συνεργάζεται με συνεπή πατριωτικά αστικά στοιχεία, για την ενοποίηση και το συντονισμό των δυνάμεων του λαού μας, στον αγώνα για την εθνική μας αποκατάσταση. Είμαστε πάντα πρόθυμοι να

συνεργασθούμε ισότιμα και δημοκρατικά με κάθε Κόμμα. Οργάνωση ή άτομο που θέλει τη λαϊκή συμφιλίωση, τη συσπείρωση και συνένωση του λαού και την αδιάλλακτη πάλη για την Ένωση, τα καθημερινά προβλήματα του λαού, την κατάργηση των ανελευθέρων Νόμων και τη ματαίωση των ιμπεραλιστικών σχεδίων μεταβολής του τόπου μας σε πολεμική βάση. Δε δεχόμαστε όμως την υποδούλωση του Κόμματος μας και του λαϊκού μας κινήματος στις μικροφιλοδοξίες και τις καιροσκοπικές διαθέσεις μερικών αστικών στοιχείων που καμιά συνέπεια δεν έδειξαν και που οδηγούν το κίνημα στην αδράνεια, το μαρασμό και τη διάσπαση. Ο Κληριδικός Συνδυασμός είναι διασπαστικός συνδυασμός και μονάχα την αντίδραση εξυπηρετεί".

